ĢENERĀLADVOKĀTA ANTONIO TICANO [*ANTONIO TIZZANO*] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 16. jūnijā [1]

I — Ievads

1. Grieķija lūdz Tiesu atcelt Lēmumu 2003/3/EK (turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums") [2], ar kuru Komisija noraidīja Grieķijas valdības lūgumu atļaut lietot smagās degvieleļļas, kuru sēra saturs pārsniedz 1 %, ko vispārīgā veidā aizliedz Direktīva 1999/32/EK [3] (turpmāk tekstā — "Direktīva 1999/32" vai "Direktīva").

2. Grieķija lūdz Tiesu lemt par to, vai Komisija, liedzot Grieķijai tiesības saņemt atļauju pārsniegt minēto limitu, ir pārkāpusi Eiropas Kopienu tiesības.

II — Juridiskais pamatojums

3. Šajā sakarā vispirms ir jāpiemin, ka Kopiena ar Padomes Lēmumu 98/686/EK [4] ir apstiprinājusi protokolu attiecībā uz sēra emisiju samazināšanu [5] pie Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par pārrobežu gaisa piesārņojumu lielos attālumos [6].

4. Kopiena, lai veicinātu tādu mērķu sasniegšanu, kas minēti šajos starptautisko tiesību dokumentos, vispirms pieņēma Direktīvu 93/12/EEK [7] un pēc tam pieņēma minēto Direktīvu 1999/32, kuras 1. panta 1. punktā ir noteikts, ka tās "mērķis ir samazināt sēra dioksīda emisiju, kas rodas, sadedzinot noteiktu veidu šķidro kurināmo,

1 — Oriģinālvaloda — itāļu.

2 — Komisijas 2002. gada 17. decembra Lēmums par Grieķijas celto prasību atļaut izmantot degvieleļļas ar sēra satura maksimumu 3 % (masas procenti) vienā tās teritorijas daļā [paziņots ar dokumentu Nr. C(2002) 2475] (OV 2003, L 4, 16. lpp.).

3 — Padomes 1999. gada 26. aprīļa Direktīva 1999/32/EK, ar ko paredz sēra satura samazināšanu konkrētiem šķidrā kurināmā veidiem un ar ko groza Direktīvu 93/12/EEK (OV L 121, 13. lpp).

4 — Padomes 1998. gada 23. marta Lēmums par protokola pie 1979. gada Konvencijas par pārobežu gaisa piesārņojumu lielos attālumos attiecībā uz sēra emisiju samazināšanu noslēgšanu no Eiropas Kopienas puses (OV L 326, 34. lpp.).

5 — Protokols 1979. gada Konvencijai par pārobežu gaisa piesārņojumu lielos attālumos attiecībā uz turpmāko sēra emisiju samazināšanu, kas parakstīts 1994. gada 14. jūnijā Oslo.

6 — Konvencija par tālejošu pārobežu gaisa piesārņojumu, kas pieņemta 1979. gada 13. novembrī Ženēvā.

7 — Padomes 1993. gada 23. marta Direktīva 93/12/EEK par sēra saturu noteiktu veidu šķidrajā kurināmajā (OV L 74, 81. lpp.).

un tādējādi samazināt šo emisiju kaitīgo ietekmi uz cilvēkiem un vidi".

5. Atbilstoši šim mērķim, Direktīvas 3. panta 1. punkts paredz, ka "dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka no 2003. gada 1. janvāra to teritorijā neizmanto smagās degvieleļļas, kuru sēra saturs pārsniedz 1 % (masas procenti)".

6. Tomēr šis noteiktais limits nav absolūts, tā kā šīs pašas direktīvas 3. panta 2. punkts paredz, ka "dalībvalsts var atļaut izmantot smagās degvieleļļas ar sēra saturu no 1,00 % līdz 3,00 % (masas procenti) visā tās teritorijā vai teritorijas daļā". Šo atļauju var piešķirt vienīgi tādos gadījumos, kad: i) tiek ievēroti "gaisa kvalitātes standarti attiecībā uz sēra dioksīdu, kas noteikti Direktīvā 80/799/EEK [8] vai citos Kopienas tiesību aktos, ar kuriem tie atcelti vai aizvietoti, un ka tiek ievēroti citi būtiski Kopienas noteikumi", un ii) "emisija, [kas rodas no attiecīgās dalībvalsts, kura vēlas saņemt atļauju], neveicina [būtiskos apmēros] [9] kritiskās slodzes pārsniegšanu citās dalībvalstīs". Šajā sakarā direktīva precizē, ka "kritiskā slodze" nozīmē "kvantitatīvi nosakāmu viena vai vairāku piesārņotājvielu daudzumu, kas saskaņā ar pašreizējo zināšanu līmeni neatstāj būtiski nelabvēlīgu ietekmi uz vides jutīgākajiem elementiem" [10].

7. Iepriekš minēto nosacījumu otrā nosacījuma nozīmīgumu apstiprina 3. panta 2. punkta pēdējais teikums, kurš atkārtoti norāda, ka "atļauju piešķir tikai tad, ja emisija no attiecīgās dalībvalsts neveicina kritiskās slodzes pārsniegšanu citās dalībvalstīs".

8. Attiecībā uz procedūru, kas jāveic, lai iegūtu attiecīgo atļauju, direktīvas 3. panta 5. punkts paredz, "ja dalībvalsts vēlas izmantot 2. punktā minētās iespējas, tā vismaz 12 mēnešus iepriekš par to informē Komisiju un sabiedrību", iesniedzot "informāciju [..] minēto kritēriju ievērošanas pārbaudei". Komisija pēc informācijas saņemšanas un pēc konsultācijām ar Konsultatīvo komiteju, kas izveidota saskaņā ar direktīvas 9. pantu, sešu mēnešu laikā pieņem lēmumu. Šajā sakarā šis noteikums paredz:

"Komisijai palīdz konsultatīva komiteja, kura izveidota no dalībvalstu pārstāvjiem un kuras priekšsēdētājs ir pārstāvis no Komisijas.

8 — Padomes 1980. gada 15. jūlija Direktīva 80/779/EEK par gaisa kvalitātes robežvērtībām un sēra dioksīda un suspendēto daļiņu orientējošām vērtībām (OV L 229, 30. lpp.).

9 — No direktīvas itāļu un spāņu valodas redakcijām izriet, ka emisija neveicina pārsniegšanu "in modo significativo", "de manera significativa". Savukārt citās valodas redakcijās netiek veikta jebkāda atsauce uz veicināšanas apmēriem.

10 — 2. panta 6. punkts.

Komisijas pārstāvis iesniedz komitejai priekšlikumus par veicamo pasākumu projektu. Komiteja par priekšlikumiem sniedz atzinumu terminā, ko priekšsēdētājs var noteikt atkarībā no jautājuma steidzamības, vajadzības gadījumā balsojot.

Atzinumu protokolē; turklāt visām dalībvalstīm ir tiesības pieprasīt protokolēt to viedokli.

Komisija pēc iespējas pilnīgi ņem vērā komitejas atzinumu. Tā informē komiteju par veidu, kādā tās atzinums ņemts vērā."

III — Fakti un procedūra

9. Ar 2001. gada 11. decembra vēstuli Grieķijas Republika lūdza Komisijai piekrist piešķirt atļauju, kas paredzēta Direktīvas 1999/32 3. panta 2. punktā, visā tās teritorijā, izņemot Atikas līci.

10. Grieķijas valdība uzskatīja, ka pastāvēja visi šajā noteikumā paredzētie priekšnosacījumi, jo tās sēra dioksīda emisijas nepārsniedza Eiropas Kopienas tiesību noteiktos limitus un Grieķijas ietekme uz kritiskās slodzes pārsniegšanu citās dalībvalstīs varēja pielīdzināt nullei (maksimāli tas sasniedza 1 % no kopējā sēra nogulsnējuma daudzuma Itālijā).

11. Komisija pieprasīja un saņēma no Grieķijas valdības papildu informāciju un lūdza sniegt atbalstu Kopējai programmai gaisa piesārņojuma izplatības lielos attālumos novērošanai un novērtēšanai Eiropā (turpmāk tekstā — "*EMEP*"), īpaši Norvēģijas meteoroloģijas institūtam (*Meteorological Synthesizing Centre West*, turpmāk tekstā — "Institūts"), kas ir zinātnisks centrs, kurš koordinē šo programmu. Minētais institūts veica padziļinātu analīzi par Grieķijas ietekmi uz sēra nogulsnējumu Itālijā.

12. No apstrīdētā lēmuma izriet, ka veiktā analīze, uz kuras balstoties, tika izdoti 2002. gada 22. februāra un 22. marta ziņojumi, parādīja, ka Grieķijas emisija veicina skābuma kritiskās slodzes pārsniegšanu Itālijā vismaz par sešiem tīkla kvadrātiem, kuros šim mērķim tiką sadalīta Itālijas teritorija. Šajos kvadrātos Grieķijas veicināja ne vairāk par 0,5 %, un *EMEP* secināja, ka ar analīzi

tiek apstiprināti aprēķini, ar kuriem uz Grieķijas Republiku attiecina 1 % no kopējā sēra nogulsnējuma daudzuma Itālijā [11].

13. Komisija 2002. gada 15. aprīlī, pēc iepriekš minēto rezultātu saņemšanas, uz sapulci sasauca Direktīvas 9. pantā paredzēto konsultatīvo komiteju, lai pieņemtu lēmumu par Grieķijas valdības lūgumu. Komiteja izlēma par labu Komisijas lēmuma projektam noraidīt Grieķijas valdības lūgumu pārrobežas piesārņojuma nosacījuma neatbilstības dēļ.

14. Tomēr iepriekš minēto lēmuma projektu Komisija nepieņēma nekavējoties, jo 2002. gada 4. jūnijā un 5. jūlijā Grieķijas valdība iesniedza izvērtēšanai papildu informāciju un lūdza pārskatīt tās lūgumu.

15. Attiecīgā informācija tika nodota 30. jūlijā un pēc tam pēc Komisijas lūguma tā tika papildināta tā paša gada 3. oktobrī.

16. Pēc šīs informācijas analīzes — ko tam bija iesniegusi Komisija — ar Slodžu un kritisko līmeņu ietekmes uz kartogrāfiju koordinācijas centra (turpmāk tekstā — "*CCE*") atbalstu *EMEP* 19. novembra ziņojumā apstiprināja, ka Grieķijas emisijas veicināja nogulsnējumu daudzumu, kas pārsniedz paskābināšanās kritiskās slodzes citās dalībvalstīs, it īpaši Itālijā [12].

17. 2002. gada 4. decembrī Komisija aicināja uz kārtējo 10. decembra konsultatīvās komitejas sanāksmi un nosūtīja Grieķijas valdībai dokumentus par sanāksmē apspriežamajiem jautājumiem.

18. 2002. gada 17. decembrī tika pieņemts apstrīdētais lēmums, kas atbalstīja iepriekš minētās komitejas viedokli, kas nebija labvēlīgs Grieķijai. Šīs komitejas sanāksmes protokols, kas lēmuma pieņemšanas laikā tika nodots izskatīšanai komisāriem, tika arī nosūtīts Grieķijas valdībai.

19. 2003. gada 10. janvārī Grieķijas valdība lūdza izskaidrot dažus protokola punktus. Pēc jaunā protokola redakcijas saņemšanas 2003. gada 14. februārī, tā 2003. gada 17. februārī lūdza veikt papildu grozījumus.

11 — Skat. apstrīdētā lēmuma devito un desmito apsvērumu.

12 — Skat. apstrīdētā lēmuma trīspadsmito apsvērumu.

20. Visbeidzot, 26. februārī Grieķija iesniedza prasības pieteikumu Tiesā, lūdzot Tiesai atcelt apstrīdēto lēmumu un atzīt Direktīvu 1999/32 par nepiemērojamu saskaņā ar EKL 241. pantu, ja tā tiek interpretēta tādā veidā, kā to interpretē Komisija.

21. Lietā iestājās Padome Komisijas prasījumu atbalstam, tāpat kā Komisija lūdzot atzīt, ka prasība ir nepieņemama pamatojuma trūkuma dēļ attiecībā uz to, ka tiek lūgts atzīt Direktīvu 1999/32 par nepiemērojamu.

22. Beidzoties rakstveida procesam, kura laikā tika iesniegta replika un atbilde uz repliku, lietas dalībnieki tika uzklausīti 2005. gada 28. aprīļa tiesas sēdē.

IV — Vērtējums

23. Kā iepriekš minēts, Grieķijas valdība lūdz atcelt apstrīdēto lēmumu norādot, ka ir pārkāptas gan procesuālās, gan materiālās Kopienu tiesību normas.

A — *Par procesuālajiem pārkāpumiem*

24. Attiecīgā valdība iebilst, ka, pieņemot apstrīdēto lēmumu, Komisija vairākkārt ir pārkāpusi sacīkstes principu.

25. Vispārējos vilcienos tā atgādina, ka atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai aizstāvības tiesību ievērošana jebkurā pret personu vai dalībvalsti vērstā procedūrā, kuras rezultātā var tikt pieņemts tai nelabvēlīgs akts, ir Kopienu tiesību pamatprincips [13]. Šī valdība piebilst, ka no šī principa izriet, ka pirms lēmuma pieņemšanas ieinteresētajai pusei jāsaņem "saprātīgā laika posmā, kas ir pietiekams, lai sagatavotu tās aizstāvību" [14], "precīzs un pilnīgs izklāsts par iebildumiem, kurus Komisija domā celt pret to" [15].

26. Šajā gadījumā, pēc attiecīgās valdības uzskatiem, apspriešanās ar Direktīvas 9. pantā paredzēto konsultatīvo komisiju notika, neievērojot tās aizstāvības tiesības vairāku iemeslu dēļ, kuri tiks izklāstīti turpinājumā.

13 — Skat. *ex multis* 1992. gada 12. februāra spriedumu apvienotajās lietās C-48/90 un C-66/90 Nīderlande Komisija/Komisija (*Recueil*, I-565. lpp., 44. un 45. punkts).

14 — 1988. gada 19. aprīļa spriedums lietā 319/85 *Misset*/Padome (*Recueil*, 1861. lpp., 8. punkts).

15 — Iepriekš minētais spriedums lietā Nīderlande u.c/Komisija, 45. punkts.

27. Savukārt Komisija vispārīgi iebilst pret to, ka tādās lietās kā šajā lietā būtu jāpiemēro aizstāvības tiesības. Atsaucoties uz precizējumiem, kuri tika sniegti spriedumā lietā Dānija/Komisija [16], tā atgādina, ka Tiesā pienākums ievērot minēto principu pastāv vienīgi tajos gadījumos, kad Kopienu iestādes ceļ prasību pret dalībvalstīm, piemēram, valsts atbalsta kontroles gadījumos. Tādējādi to nevar piemērot citos gadījumos, kad tiesvedību uzsāk pašas dalībvalstis.

28. Jāatzīmē, ka ir iespējams diskutēt arī par to, vai minētā judikatūra, uz kuru tiek veikta atsauce, ir attiecināma uz šo gadījumu. Tomēr, manuprāt, kā uz to norāda Komisija, daudz svarīgāk ir pievērst uzmanību tam, ka Grieķijas valdības iebildumi nav par sacīkstes principa ievērošanu pret attiecīgo valsti, bet gan par procesuālu pārkāpumu un tādējādi par Konsultatīvās komitejas apspriešanās procedūrām. Līdz ar to visi iepriekš minētie iebildumi ir par šo pēdējo minēto jautājumu, ja vien nevēlas sajaukt dalībvalstu pārstāvju dalību minētajā komitejā, kurā tās pārstāvji darbojas institucionāla rakstura procedūrā, kurā tiem ir jāstrādā, ar attiecībām, kuras var nosaukt par "svešām" šai procedūrai, starp Komisiju un attiecīgo dalībvalsti.

16 — 2003. gada 20. marta spriedums lietā C-3/00 (*Recueil*, I-2643. lpp.).

29. To pasakot, turpinājumā izskatīšu iepriekš minētos iebildumus par procesuālajiem pārkāpumiem.

30. a) Pirmkārt, Grieķija iebilst pret pārāk īso laika termiņu starp uzaicinājumu uz konsultatīvās komitejas sanāksmi, kad attiecīgajā komitejas sēdē tika nodoti izskatāmie dokumenti (2002. gada 5. decembris), un minēto sanāksmi (2002. gada 10. decembris).

31. Šajā sakarā tā atsaucās uz attiecīgās konsultatīvās komitejas iekšējā reglamenta projektu, kas nosaka, ka visus darba dokumentus ir jānosūta vismaz 14 dienas pirms sanāksmes, izņemot steidzamības gadījumā un tad, kad paredzētie pasākumi ir jāpiemēro nekavējoties, var tikt noteikts piecu dienu termiņš.

32. Tātad, pēc Grieķijas valdības uzskatiem, šajā gadījumā nepastāvēja nosacījumi, lai varētu piemērot saīsinātu termiņu. Pat ja Direktīvas 3. panta 1. punkts nosaka, ka dalībvalstīm jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai garantētu, ka no 2003. gada 1. janvāra neizmanto smagās degvieļļas, kuru sēra saturs pārsniedz 1 % (masas procenti), Komisijai nav pienākuma lemt par pieteikumiem par šo izņēmumu pirms šī datuma.

33. Turklāt, kā uzskata attiecīgā valdība, ņemot vērā to, ka Komisijas rīcībā jau no 2002. gada novembra bija *EMEP* veikto analīžu rezultāti (skat. iepriekš 16. punktu), komitejas sasaukšanas un dokumentu nosūtīšanas novēlošanās ir vēl jo vairāk nepamatota.

34. Pirmkārt, norādu uz to, ka Direktīvā nav nekas minēts attiecībā uz to, cik ilgam laika terminam ir jāpaiet starp dokumentu nosūtīšanu komitejas locekļiem un pašu komitejas sanāksmi. Kā to var redzēt 8. punktā, šīs direktīvas 9. pantā būtībā tikai noteikts, ka līdz ar Komisijas veicamo pasākumu projekta saņemšanas brīdi komiteja sniedz savu atzinumu termiņā, ko nosaka tās priekšsēdētājs, t.i., pārstāvis komitejā, atkarībā no izskatāmā jautājuma steidzamības.

35. Tāpat jāpiebilst, ka Padomes pieņemtais Lēmums 1999/468/EK [17], ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību, paredz Komisijai pienākumu ievērot precīzus termiņus. Tajā vien noteikts, ka "katra komiteja apstiprina savu reglamentu [..], pamatojoties uz standarta reglamentu, kuru publicē *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī*, kas arī pēc tam tika pieņemts un publicēts [18].

36. Tiktāl, ciktāl tas attiecas uz šo lietu, šis reglaments paredz, ka visi darba dokumenti ir jānosūta komitejas locekļiem vismaz 14 dienas pirms sanāksmes, izņemot steidzamības gadījumā, kad šo termiņu var samazināt uz piecām dienām. Tieši to pašu arī paredz šīs komitejas, kas izveidota ar Direktīvu 1999/32 (kā tas ir iepriekš norādīts 31. punktā), iekšējā reglamenta projekts.

37. Līdz ar to izskatāmajā tiesību aktā nav nekas minēts šajā sakarā, savukārt iepriekš minētais reglamenta projekts (un kas arī pagaidām ir tikai projekts), kas ir veidots līdzīgi kā pats reglaments, kas minēts Lēmumā 1999/468, regulē šo jautājumu. Tomēr pat tad, ja izmantotu šo projektu (un tā modeli) kā noderīgu norādi, lai atrisinātu izskatāmo jautājumu, manuprāt, minētās komitejas apspriedes tomēr ir uzskatāmas par likumīgām, jo Komisija ievēroja piecu dienu termiņu, ko pieļauj reglamenta projekts steidzamos gadījumos.

38. Tātad šajā gadījumā, kā uz to pakārtotā veidā norāda Komisija, steidzamība izrietēja no vajadzības izvairīties no juridiskās nenoteiktības. Tā kā Direktīva dalībvalstīm no 2003. gada 1. janvāra noteica pienākumu neizmantot smagās degvieleļļas, kuru sēra saturs pārsniedz 1 % (masas procenti), arī uz izņēmumiem bija jāattiecina iepriekš minētais termiņš. Pretējā gadījumā Grieķijas

17 — Skat. Padomes 1999. gada 28. jūnija Lēmuma 1999/468/EK, ar ko nosaka Komisijai piešķirto ieviešanas pilnvaru īstenošanas kārtību (OV L 184, 23. lpp.), 3. panta 2. punkts.

18 — 7. panta 1. punkts. Iekšējais reglaments ir publicēts OV 2001, C 38, 3. lpp.

saimnieciskās darbības subjekti, kas izmanto attiecīgo degvieleļļu, nevarētu laicīgi un precīzi uzzināt, vai nākotnē tie varēs vai nevarēs izmantot smagās degvieleļļas ar lielāku sēra saturu.

39. Līdz ar to nevarētu teikt, kā to uzskata Grieķijas valdība, ka Komisija pati radīja steidzamību, nelikumīgi paildzinot lūguma piešķirt izņēmumu izskatīšanu. Tomēr šajā sakarā ir lietderīgi atzīmēt, ka tikai 2002. gada 3. oktobrī Grieķijas valdība iesniedza visu pieprasīto informāciju un šajā laikā iesniegtās informācijas analīze, ko veica *EMEP*, līdz Komisijai nonāca 2002. gada 21. novembrī. Līdz ar to Komisija šādos apstākļos, lai līdz gada beigām nodrošinātu spēkā esoša lēmuma pieņemšanu, kas seko pēc komitejas atzinuma izteikšanas, nevarēja piemērot "ierasto" 14 dienu termiņu un tai bija jāpiemēro piecu dienu termiņš, kas paredzēts steidzamības gadījumos, kā tā to arī izdarīja.

40. Manuprāt, no šī skatu punkta komitejas apspriešanās procedūra ir likumīga.

41. b) Otrkārt, Grieķijas valdība norāda, ka dokumentācija, ko Komisija iesniedza komitejas locekļiem, nebija pilnīga, jo tajā nebija iekļauts Vides ģenerāldirektorāta sagatavotais informatīvais ziņojums, kurā Komisija atzina, ka Grieķijas ietekme kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšanā citās dalībvalstīs varētu būt atkarīga no *EMEP* analizē izmantotās matemātiskās formulas.

42. Tomēr jānorāda, kā tas precizēts Komisijas iebildumu rakstā un pret ko neiebilda Grieķijas valdība, minētā informatīvā ziņojuma teksts tika uzrakstīts pēc komitejas sanāksmes Komisijas iekšējās procedūras ietvaros. Līdz ar to, manuprāt, šis iebildums nav pamatots.

43. c) Tāpat par procedūras pārkāpumu Grieķijas Republika uzskata faktu, ka 2002. gada 10. decembra komitejas sanāksmē vairākums citu dalībvalstu nenosūtīja dalībai tos pašus pārstāvjus, kuri piedalījās iepriekšējā 2002. gada 15. aprīļa sanāksmē (skat. iepriekš 13. punktu).

44. Tomēr arī šis arguments ir jānoraida. Pietiek tikai atzīmēt to, ka šo pārstāvju izvēli un nosūtīšanu dalībvalstis veic pēc saviem ieskatiem un neviens noteikums nepieprasa to, lai komitejas sastāvā vienmēr būtu vienas un tās pašas personas.

45. d) Visbeidzot, Grieķijas valdība izsaka Komisijai pārmetumus par to, ka tā pieņēma apstrīdēto lēmumu, pirms komitejas locekļi bija pārliecinājušies par šīs pašas komitejas sanāksmes protokola precizitāti. Grieķijas Republika uzskata, ka Komisija, šādi rīkojoties, pieņēma lēmumu, pamatojoties uz protokolu, kuru neuzskatīja par pilnīgu (skat. iepriekš 19. punktu). Komitejas iekšējā reglamenta projekts paredz, ka sanāksmes protokols ir jānodod komitejas locekļiem, lai to rīcībā būtu saprātīgs termiņš sagatavot savus apsvērumus.

46. Šajā sakarā jāatgādina, ka Direktīva 1999/32 vien nosaka, ka komitejas atzinumu ietver protokolā un visiem komitejas locekļiem ir tiesības pieprasīt, lai šajā protokolā tiek iekļauts viņu viedoklis, un ka Komisijai ir pēc iespējas pilnīgi jāņem vērā komitejas pieņemtais atzinums [19]. Savukārt minētais iekšējā reglamenta projekts paredz, ka protokoli ir jānosūta komitejas locekļiem, kas priekšsēdētājam rakstveidā dara zināmus savus iespējamos apsvērumus. Grozījumu priekšlikumi tiek pārrunāti konsultatīvajā komitejā, un ieilgušu domstarpību gadījumā tie tiek pievienoti protokola pielikumā.

47. Tomēr, pat ja neņemtu vērā šī reglamenta projekta nesaistošo raksturu, neuzskatu par vajadzīgu ilgi kavēties pie jautājuma, vai Grieķijas pārstāvim patiešām tika dots saskaņošanai vajadzīgais laiks (paša projekta un it īpaši Direktīvas izpratnē), lai varētu reaģēt uz protokola galīgo versiju. Vēlos uzsvērt vienīgi to, ka Grieķijas valdība savos paziņojumos lūdza Komisijai tikai precizēt dažus sava pārstāvja viedokļa aspektus, kura viedoklis šajā komitejā pārstāvēja un jebkurā gadījumā pārstāv mazākuma viedokli. Līdz ar to ir pareizi, ka Komisija var uzskatīt, ka pieņemtais lēmums katrā ziņā tika pieņemts atbilstīgi komitejas (locekļu vairākuma) viedoklim.

48. Jebkurā gadījumā, pat tad, ja gribētu uzskatīt, kā to dara šī valdība, ka Komisijas rīcībā ir procesuāls pārkāpums, uzskatu, ka šajā gadījumā jāpiemēro Tiesas judikatūra, atbilstoši kurai "procesuāls pārkāpums izraisa [..] lēmuma atcelšanu tikai tad, ja ir konstatēts, ka, nepastāvot šādam pārkāpumam, apstrīdētajam lēmumam varēja būt atšķirīgs saturs" [20].

49. Līdz ar to arī šis iebildums ir jānoraida.

19 — Skat. 9. pantu, iepriekš minēts 8. punktā.

20 — 1980. gada 29. oktobra spriedums apvienotajās lietās no 209/78 līdz 215/78 un 218/78 *Van Landewyck*/Komisija (*Recueil*, 3125. lpp., 47. punkts). Tāpat skat. 1990. gada 21. marta spriedumu lietā C-142/87 Beļģija/Komisija (*Recueil*, I-959. lpp., 48. punkts).

50. Ņemot vērā iepriekš minēto, jāsecina, ka nevienu no Grieķijas valdības minētajiem iebildumiem nevar uzskatīt par pamatotu.

52. Šajā sakarā novēroju, kā to līdzīgi dara Komisija, ka pavadvēstulē minētie apgalvojumi nav uzskatāmi par personīgo viedokli, jo šīs vēstules autors ir direktors institūtam, kurā tika veikts pētījums, un viņš parakstīja šo vēstuli, pildot savus oficiālos pienākumus.

B — *Par pārkāpumiem pēc būtības*

Par kritiskās slodzes pārsniegšanas pastāvēšanu

53. Turklāt šajā sakarā vienīgi jānorāda uz to, ka minētā institūta veiktais pētījums sniedz informāciju, kas pamato Komisijas secinājumus par to, ka Grieķija neizpilda otro no pieprasītajiem priekšnosacījumiem, kas vajadzīgi, lai piešķirtu izņēmumu (skat. iepriekš 6. un 7. punktu). Būtībā pētījums skaidri apstiprina, ka, pamatojoties uz zinātniskām zināšanām, kas iegūtas pēdējos 30 gados, ir pierādīts, ka Grieķijas emisija veicina kritisko slodžu pārsniegšanu Austrijā, Vācijā, Itālijā un Šveicē pat tad, ja tā ir neliela, nepārsniedzot 0,5 %.

51. Pēc būtības attiecīgā valdība vispirms norāda, ka no *EMEP* veiktās analīzes, uz kuru balstās apstrīdētā lēmuma zinātniskais pamatojums, neizriet, ka nav ievērots otrais nosacījums, lai dalībvalsts atļautu izmantot smagās degvieleļļas ar lielāku sēra saturu (skat. iepriekš 6. punktu). It īpaši nav "pierādīts, nepaliekot pamatotām šaubām, ka Grieķijas emisija patiešām ir veicinājusi nogulsnējumu daudzumu palielinājumu, kas pārsniedz paskābināšanās kritiskās slodzes citās dalībvalstīs, it īpaši Itālijā", kā uz to norāda lēmuma trīspadsmitais apsvērums. Šis apgalvojums, kas ir minēts tikai Komisijai nosūtītā pētījuma pavadvēstulē, ir *MSC-W* (institūts, kuram tika uzdots veikt analīzi, skat. iepriekš 11. punktu) direktora personīgais viedoklis, nevis zinātniskā pētījuma rezultāts.

54. Tādējādi, manuprāt, šajā gadījumā, kurā Komisija īsteno savu neierobežoto varu, veicot tehniska rakstura vērtējumus, būtu jāpiemēro labi zināmā Tiesas judikatūra, atbilstoši kurai šādos gadījumos Kopienu tiesa "var apstrīdēt Komisijas pieņemto lēmumu saturu, kas saskan ar komitejas viedokli, vienīgi tādā gadījumā, ja ir notikusi

acīmredzama kļūda faktos vai tiesību kļūda, vai pilnvaru nepareiza izmantošana" [21].

55. Šīs lietas materiālos nav neviena pierādījuma, kas ļauj secināt, ka ir notikusi šāda kļūda vai pilnvaru nepareiza izmantošana. Būtībā Komisija, no vienas puses, nepārprotami piekrita atzīta zinātniskā institūta viedoklim; Grieķija, no otras puses, papildus visiem vispārējiem secinājumiem un atsaucēm uz vieniem un tiem pašiem argumentiem, kas jau tika izvirzīti komitejā, kura tos noraidīja, nav sniegusi nevienu pierādījumu par šādas kļūdas pastāvēšanu.

56. Līdz ar to uzskatu, ka iebildums ir noraidāms.

Par kritiskās slodzes pārsniegšanas veicināšanas jēdzienu

57. Grieķijas valdība uzskata, ka, pat pieņemot, ka Grieķijas sēra dioksīda daļiņas nonāk Itālijā, tik un tā nevar secināt, ka ir notikusi slodzes pārsniegšanas veicināšana Direktīvas 3. panta 2. punkta nozīmē. Jēdziens "kritiskās slodzes pārsniegšanas veicināšana" savā būtībā nozīmē, ka gadījumā, ja nebūtu Grieķijas emisijas, tad Itālijas ekosistēmas, kurās ir reģistrēts lielāks sēra dioksīda daudzums par kritisko slodzi, samazinātos zem līmeņa, sākot no kura slodzi sāk uzskatīt par kritisku. Citiem vārdiem sakot, Grieķijas valdība uzskata, ka veicināšanai ir jāietekmē kritiskās slodzes pārsniegšana, kas nav šis gadījums.

58. Par labu mazāk stingrai interpretācijai, ko tā piedāvā, Grieķijas valdība papildus norāda uz Direktīvas itāļu un spāņu valodas redakcijām, kurās tiek precizēts, ka emisijai nav jāveicina kritiskās slodzes pārsniegšana "ievērojami".

59. Grieķijas valdība piebilst, ka izskatāmā priekšnosacījuma šaura interpretācija, ko veica Komisija, atņem Direktīvas 3. panta 2. punktam lietderīgo iedarbību, jo šādā veidā tas nekad nevarētu būt piemērojams.

60. Tomēr uzskatu, ka Komisijai ir taisnība, pieprasot, lai Direktīvā būtu runa par emisiju, kas "veicina" kritiskās slodzes pārsniegšanu citās dalībvalstīs, nevis to "izraisa". Līdz ar to Grieķijas valdības izpratne par 3. panta 2. punktu ir pretrunā paša noteikuma tekstam.

21 — 1983. gada 27. septembra spriedums lietā 216/82 *Universität Hamburg* (*Recueil*, 2771. lpp., 14. punkts). Tāpat skat. 1984. gada 25. oktobra spriedumu lietā 185/83, *Rijksuniversiteit te Groningen* (*Recueil*, 3623. lpp., 14. un 15. punkts).

61. Turklāt, kā uz to norāda Komisija, vajadzība šo noteikumu interpretēt šauri parādās arī Direktīvas sagatavošanas dokumentos (*travaux préparatoires*). Atbilstoši Komisijas iesniegtajam priekšlikumam izņēmums var tikt piešķirts ar noteikumu, ka "ietekme uz pārrobežu piesārņojumu [ir] nenozīmīga" [22]. Savukārt Padome izrādījās daudz stingrāka, [23] nosakot, ka izņēmums var tikt piešķirts tikai tādā gadījumā, ja līdz ar tā piešķiršanu dalībvalsts neveicina kritiskās slodzes pārsniegšanu nevienā dalībvalstī neatkarīgi no šīs "ietekmes" apmēriem.

62. Tāpat nešķiet, ka daudz plašāka interpretācija var izrietēt no Direktīvas itāļu un spāņu valodas redakcijām, kuras apstiprina, ka emisijas pārsniegšana nav jāveicina "ievērojami".

63. Ņemot vērā to, ka šādas redakcijas pašas par sevi nevar būt pārākas par citu, skaitliski lielāku, valodu redakcijām, ieskaitot grieķu valodas redakciju, ir vienīgi jāpiebilst, ka attiecīgais nosacījums ir divas reizes pieminēts Direktīvas 3. panta 2. punktā (skat. iepriekš 7. punktu). Kad šis nosacījums parādās otro reizi — šīs normas pēdējā teikumā — teksts precizē, kā tas ir arī itāļu un spāņu valodas redakcijās, ka izņēmumu piešķir tikai tādā gadījumā, ja emisija no attiecīgās dalībvalsts "neveicina kritiskās slodzes pārsniegšanu", neko nepiebilstot par veicināšanas apmēru.

64. Veiktie novērojumi liek secināt, ka Komisijas interpretācija ir vienīgā pareizā attiecīgā nosacījuma interpretācija.

65. Līdz ar to šajā gadījumā, pārliecinoties par to, ka Grieķijas izcelsmes nogulsnējumu daudzumi "veicināja" kritisko slodžu pārsniegšanu dažos Itālijas reģionos, kur jau pastāv paskābināšanās problēmas, ko izraisījis sēra dioksīds, Komisija nevarēja apmierināt Grieķijas valdības lūgumu pat tad, ja minētā ietekme nepārsniedza 0,5 %.

66. Nevar iebilst, kā to dara Grieķijas valdība, ka tās apstrīdētā interpretācija atņemtu minētājam noteikumam lietderīgu iedarbību. Patiešām, šī interpretācija diezgan lielā mērā samazina iespēju piešķirt izņēmumu. Tomēr, tā kā runa ir tieši par izņēmumiem, to izvēle nevar likties pārsteidzoša vai nepamatota. Tomēr, neskatoties uz to, izskatās, ka attiecīgais noteikums tik un tā ir piemērojams, it īpaši, kā to paredz

22 — Padomes priekšlikuma direktīvai, kas attiecas uz sēra satura samazināšanu dažu veidu šķidrajā degvielā un ar ko groza Direktīvu 93/12/EEK (OV 1997, C 190, 9. lpp.), 3. panta 2. punkts.

23 — Padomes prezidentūras 1998. gada 11. jūnija dokumentā Nr. 9271/98 ir noteikts, ka "the Presidency has sharpened the conditions under which a derogation may be granted" (mans izcēlums).

Direktīvas 3. panta 2. punkts, proti, visos tajos gadījumos, kuros sēra nogulsnēšanās, ko veicina (vai vēl jo vairāk veicina niecīgā daudzumā) viena dalībvalsts, nekādā veidā nerada kritiskās slodzes pārsniegšanu citās dalībvalstīs.

67. Tādējādi es uzskatu, ka arī šie argumenti ir jānoraida.

Par izmantoto novērtēšanas metodi

68. Grieķijas valdība uzskata, ka, lai izvērtētu kritisko slodžu pārsniegšanas veicināšanu citās dalībvalstīs, Komisijai bija jāizvērtē lūgums, piemērojot to pašu metodi, kas tika izmantota Direktīvas pieņemšanas sagatavošanas dokumentos (*travaux préparatoires*). Komisijas veiktā matemātiskās formulas pārveidošana šajā gadījumā radīja smagas sekas, jo jaunā formula, atšķirībā no iepriekšējās, satur tādas tehniskās īpašības, kuru dēļ ietekmes daudzums nekad nevarētu būt novērtēts kā nulle, bet vienmēr, pat ja tikai nenozīmīgos daudzumos, norādītu uz šādas ietekmes esamību.

69. Tā kā šī izmaiņa pārmainīja pēc būtības izņēmuma piemērošanu, Komisija nevarēja to piemērot, neveicot EKL 252. pantā paredzēto sadarbības procedūru, kura ir jāpiemēro, kā tas paredzēts, lai pieņemtu šo direktīvu, arī tad, kad tā tiek grozīta.

70. Pirmkārt, kā uz to savā atbildē uz repliku norāda Komisija, ir ļoti apšaubāmi, ka jaunā matemātiskā formula, kura tiek izmantota, lai noteiktu ietekmes daudzumus, nevarētu dot nulles novērtējumu. Piemēram, Luksemburgas, Zviedrijas un Somijas ietekme uz Itāliju izrādījās nulles vērtībā.

71. Tas nozīmē, ka Direktīvā Komisijai nav noteikts pienākums izvēlēties kādu konkrētu matemātisko formulu. Tādējādi tā var brīvi pieņemt savu lēmumu, pamatojoties uz zinātnisku analīzi, kas tiek uzskatīta par vispiemērojamāko un uzticamāko. Šajā gadījumā, manuprāt, nevar pārmest Komisijai to, ka tā ir vērsusies pie institūta, kuram ir starptautiska reputācija, proti, pie *MSC-W*, un to, ka tā izmantoja tādu matemātisko formulu, lai novērtētu ietekmes daudzumu, kuru šis institūts uzskatīja par vispieņemamāko, pat ja tā bija cita formula nekā tā, kura tika pieņemta *travaux préparatoires* ietvaros.

72. Līdz ar to jāsecina, ka arī šie argumenti ir nepamatoti.

Par tiesiskās paļāvības principu

73. Papildus Grieķijas valdība uzskata, ka Komisija, nepiešķirot tai izņēmumu, ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu, jo pirms Direktīvas pieņemšanas tā skaidri lika saprast, ka Grieķijai būs iespējams turpināt izmantot smagās degvieļļas ar lielāku sēra daudzumu.

74. Grieķijas valdība it īpaši iebilst pret to, ka paziņojumā Padomei un Parlamentam par Kopienas paskābināšanās novēršanas stratēģiju (turpmāk tekstā — "paziņojums par paskābināšanos") [24], ar kuru iepazīstināja vienlaicīgi ar Direktīvas priekšlikumu un uz kuru atsaucas attiecīgās Direktīvas galīgās versijas devītais apsvērums, Komisija norādīja Grieķiju kā vienu no dalībvalstīm, kas varētu izmantot šādu izņēmumu.

24 — 1997. gada 12. marta COM(97) 88, galīgā redakcija.

75. Vispirms jānorāda, ka atbilstoši pastāvīgajai Tiesas judikatūrai "iespēja atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu saistībā ar Kopienas tiesību aktu pastāv tikai tādā gadījumā, ja pati Kopiena iepriekšēji ir noteikusi šādu situāciju, kas var attaisnot šī principa piemērošanu" [25]. Turklāt, lai arī ir taisnība, ka tiesiskās paļāvības aizsardzību var izmantot "ikviens saimnieciskās darbības subjekts, kuram iestāde ir devusi pamatotas cerības [..], nekas neiestājas pret to, ka dalībvalsts prasības atcelt tiesību aktu ietvaros apgalvo, ka iestāžu pieņemtie akti apdraud noteiktu saimnieciskās darbības subjektu tiesisko paļāvību" [26].

76. Manuprāt, šajā gadījumā nav izpildīti nosacījumi, lai atsauktos uz šo judikatūru.

77. Līdz ar to Grieķijas Republikai vajadzēja saprast, ka gan iepriekš minētais paziņojums, gan tam sekojošais priekšlikums bija Komisijas darbības, kuras vēl bija jākonkretizē Padomes tiesību aktā, un ka visā šajā likumdošanas procesā šajā priekšlikumā varēja tikt pieņemti grozījumi (arī būtiski), kā tas bieži notiek un kā arī tas notika šajā

25 — 1992. gada 10. janvāra spriedums lietā C-177/90 *Kühn* (*Recueil*, I-35. lpp., 14. punkts) un 1998. gada 29. oktobra spriedums lietā C-375/96 *Zaninotto* (*Recueil*, I-6629. lpp., 50. punkts).

26 — 2005. gada 10. marta spriedums lietā C-342/03 Spānija/Padome (Krājums, I-1975. lpp., 47. punkts un tajā minētā judikatūra).

gadījumā, vismaz tajā jautājumā, kas mūs interesē šajā lietā [27].

78. Nav svarīgi tas, ka Padome Direktīvas devītajā apsvērumā ir iestrādājusi skaidru atsauci uz paziņojumu, jo tas viennozīmīgi nenozīmē to, ka Direktīva ir "transponējusi" un līdz ar to arī devusi likumīgu spēku visiem apgalvojumiem, kas minēti šajā paziņojumā, tādējādi savā veidā radot "paļāvību", kas no šī paziņojuma radās Grieķijas Republikai.

79. Faktiski, kā uz to norādīju iepriekš (61. punkts), likumdošanas procesā Padome grozīja — tieši jautājumā, kas mūs interesē šajā lietā — šajā paziņojumā minēto stratēģiju tādējādi, ka to var uzskatīt par spēkā esošu tiesību normu vienīgi tajā daļā, kurā to transponēja Direktīvas galīgajā teksta redakcijā.

80. Līdz ar to paļāvība, kurai piemērojama tiesiskā aizsardzība, nevarēja balstīties uz priekšlikumu kā tādu (un uz šim priekšlikumam pamatā esošo stratēģiju).

81. Līdz ar to, manuprāt, jāsecina, ka arguments par tiesisko paļāvību arī ir noraidāms kā nepamatots.

Par samērīguma principu

82. Visbeidzot, Grieķijas valdība uzskata, ka iepriekš minētajā paziņojumā Komisija apstiprināja, ka Kopienai, pieņemot paskābināšanās novēršanas stratēģiju, ir jāveic ekonomiski racionāli pasākumi, kas ņem vērā attiecību starp izmaksām un efektivitāti. Tomēr apstrīdētais lēmums Grieķijas Republikai radīja pārmērīgas izmaksas, salīdzinot ar ieguvumiem videi. Šī valdība uzskata, ka tas ir samērīguma principa pārkāpums, kas Komisijai bija jāievēro, īstenojot savu rīcības brīvību, kas tai ir piešķirta ar Direktīvu.

83. Tā kā no iepriekš minētās analīzes izriet, ka Komisija, pieņemot apstrīdēto lēmumu, nav veikusi neko citu, kā piemērojusi otrā noteikuma vienīgo iespējamo interpretāciju, ko paredz Direktīva, lai piešķirtu izņēmumu,

27 — Šajā sakarā skat. 1985. gada 11. jūlija spriedumu apvienotajās lietās 87/77 un 130/77, 22/83, 9/84 un 10/84 *Salerno/ Komisija un Padome* (*Recueil*, 2523. lpp.), kurā tiek apstiprināts, ka "Parlamenta rezolūcijai nav saistošs raksturs un tā nerada tiesisko paļāvību, kura iestādēm būtu jāievēro" (59. punkts).

tad, manuprāt, samērīguma tests ir vērsts ne tik daudz uz lēmumu, kā uz pašu Direktīvu.

84. To netieši apliecina arī pati prasītāja. Gadījumā, ja Tiesa nolemj vadīties pēc maniem ieteikumiem attiecībā uz to, ka Direktīva piešķir Komisijai tiesības atteikt piešķirt izņēmumu, neņemot vērā attiecību starp izmaksām un efektivitāti, šī valdība lūdz atzīt Direktīvu par nepiemērojamu atbilstoši EKL 241. pantam, apgalvojot, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu.

85. Komisija un Padome apšauba šīs prasības daļas pieņemamību, jo, pēc to uzskatiem, Grieķijas valdība nav norādījusi skaidrus un precīzus iemeslus, lai uzturētu prasību par pretlikumību.

86. Tomēr, manuprāt, Grieķijas valdība savā prasībā, pat ja tikai ļoti īsi, ir norādījusi iemeslus, kuru dēļ Direktīva būtu jāatzīst par nepiemērojamu atbilstoši EKL 241. pantam. Faktiski tā iebilst pret samērīguma principa pārkāpumu no Kopienas likumdevēja puses tajā daļā, kurā paredzētie noteikumi izņēmuma piešķiršanai neievēro ekonomiskās racionalitātes kritērijus, kas minēti paziņojumā pret paskābināšanos.

87. Līdz ar to uzskatu, ka savā veidā pamatojuma nosacījums ir ievērots, it īpaši ņemot vērā Tiesas judikatūru, kura nosaka, ka "Tiesas Reglamenta 38. pantā noteiktie formas nosacījumi" ir ievēroti, ja ir norādīti "pietiekami skaidri pārkāptie tiesību principi" [28].

88. Tomēr jāpiebilst, ka pat tad, ja to atzīst par pieņemamu, šāds izņēmums, manuprāt, ir nepamatots. Būtībā samērīguma principa pārkāpumu Grieķijas valdība pamato, baltoties uz faktu, ka atsevišķās vietās paziņojumā par paskābināšanos Komisija novēroja, ka dažām dalībvalstīm, ieskaitot Grieķiju, sēra daudzuma samazināšana smagajā degvielļā varēja nebūt pamatota, skatoties no izmaksu viedokļa.

89. Tātad, kā uz to jau norādīju 77.–79. punktā, Padome Direktīvas pieņemšanas

28 — 1966. gada 15. decembra spriedums lietā 62/65 *Serio* (*Recueil*, 757. lpp.).

laikā pilnībā nepārņēma paziņojumā esošo novērtējumu. Turklāt samērīguma pārbaudi var piemērot vienīgi uz to, kas ir paredzēts Direktīvā.

90. Šajā sakarā jāatgādina, ka "saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, lai noskaidrotu, vai Kopienu tiesību noteikums atbilst samērīguma principam, ir jāpārbauda, vai tajā ietvertie līdzekļi ir atbilstoši paredzētā mērķa sasniegšanai un vai tie nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šī mērķa sasniegšanai" [29].

91. Attiecībā uz pirmo aspektu jau vairākas reizes norādīju, ka Direktīvas mērķis ir samazināt sēra dioksīda emisiju. Papildus, kā to apstiprina tās astotais apsvērums, "sēru [..] jau gadu desmitiem uzskata par galveno "skābo lietu" cēlonis [sēra dioksīda emisiju avotu, kas ir] un viens no galvenajiem gaisa piesārņojuma avotiem", līdz ar to, manuprāt, ierobežojošais nosacījums izņēmumam attiecībā uz ierobežojumu saistībā ar sēra daudzumu smagajā degvieleļļā var tikt uzskatīts par pamatotu veidu kā sasniegt minēto mērķi.

92. Manuprāt, uz jautājumu par tik ierobežojoša nosacījuma nepieciešamību, kā to paredzēja Padome, ļoti skaidri atbild Padomes izvērtējums, kas minēts Direktīvas apsvērumos, it īpaši desmitajā apsvērumā, kurš neparādījās Direktīvas priekšlikumā un kurš, šķiet, atsaucas uz samērīguma principu.

93. Šajā apsvērumā ir norādīts, ka "pētījumos noskaidrots, ka labums, ko dod sēra emisijas samazināšanās, samazinot sēra saturu degvielā, būs daudzkārt lielāks par ražošanas izmaksām, kas noteiktas ar šo direktīvu, un ka ir izstrādātas un labi apgūtas tehnoloģijas šķidrā kurināmā sēra satura samazināšanai". Piecpadsmitais apsvērums piebilst, ka attiecībā uz sēra satura maksimumu smagajās degvieleļļās ir jāparedz dalībvalstīm un reģioniem, kur "vides apstākļi tam ir piemēroti", izņēmumi, proti, kā tas ir norādīts 3. panta 2. punktā, it īpaši tad, kad netiek pārbaudīta nekāda kritiskās slodzes pārsniegšanas nevienā dalībvalstī veicināšana.

29 — Skat. *ex multis* 1998. gada 14. jūlija spriedumu lietā C-284/95 *Safety Hi-Tech* (*Recueil*, I-4301. lpp., 57. punkts) un 1997. gada 13. maija spriedumu lietā C-233/94 Vācija/Parlaments un Padome (*Recueil*, I-2405. lpp., 54. punkts).

94. Līdz ar to, kā to uzsver Komisija, Padome, paredzot ierobežojumu smago degvieleļļu sēra daudzumam, ir ņēmusi vērā prasības, kas saistās ar samērīguma principu, pakļaujot izņēmumu piešķiršanu pietiekami ierobežojoši izteiktiem nosacījumiem, uz kuriem iepriekš tika vairākkārt norādīts. Tādējādi, ņemot vērā arī apstākli, ka Kopienas politika vides jomā ir balstīta uz piesardzības principu (EKL 174. pants) un ka līdz ar to gadījumos, "kad pastāv neskaidrības par riska esamību vai tā pakāpi attiecībā uz cilvēku veselību, iestādes var veikt aizsardzības pasākumus, negaidot to, kad šo risku faktiskā esamība un nopietnība ir pilnībā pierādīta" [30].

95. Protams, kā pati Komisija to atzīst citā gadījumā [31], arī attiecībā uz pasākumiem, kas balstās uz piesardzības principu, nevar neievērot samērīguma principu, tomēr to izvērtēšana tiek veikta atbilstīgi likumdevēja izvēlētajam aizsardzības līmenim un, kā tas redzams iepriekš, šajā gadījumā likumdevējs ir noteicis ļoti augstu aizsardzības līmeni.

96. Turklāt Tiesa pati ir uzsvērusi, ka, ņemot vērā plašo Padomes rīcības brīvību, īstenojot Kopienas politikas mērķus vides jomā, "pārbaudei Tiesā ir jābūt vienīgi par to, vai Padome [..] ir pieļāvusi būtisku kļūdu vērtējumā" [32].

97. Manuprāt, šajā lietā nepastāv šāda veida vērtējuma kļūda. Pat ja izņēmuma piešķiršanas atteikums Grieķijai rada daudz lielākas izmaksas, jāuzskata, ka mērķis novērst kritiskās slodzes pārsniegšanu citās dalībvalstīs, kurās tā jau ir paaugstināta, attaisno attiecīgo ierobežojošo pasākumu un tā sekas [33].

98. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, uzskatu, ka Direktīva nepārkāpj samērīguma principu un līdz ar to iebilde par Direktīvas prettiesiskumu ir noraidāma.

30 — 1998. gada 5. maija spriedumi lietā C-157/96 *National Farmers' Union* u.c (*Recueil*, I-2211. lpp., 63. punkts) un lietā C-180/96 Apvienotā Karaliste/Komisija (*Recueil*, I-2265. lpp, 99. punkts).

31 — Komisijas 2000. gada 2. februāra paziņojums par piesardzības principu COM(2000) 1, galīgā redakcija, 6.3.1. nodaļa.

32 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Safety Hi-Tech*, 37. punkts.

33 — Skat 1990. gada 13. novembra spriedumu lietā C-331/88 *Fedesa* u.c (*Recueil*, I-4023. lpp., 17. punkts) un 1997. gada 17. jūlija spriedumu lietā C-183/95 *Affish* (*Recueil*, I-4315. lpp., 42. punkts).

V — Par tiesāšanās izdevumiem

99. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest Grieķijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai dalībvalstij spriedums ir nelabvēlīgs, tad jāpiespriež Grieķijas Republikai segt savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus. Atbilstoši Reglamenta 69. panta 4. punktam dalībvalstis vai iestādes, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Tādējādi Padome kā persona, kas iestājusies lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

VI — Secinājumi

Ņemot vērā minētos apsvērumus, piedāvāju Tiesai nolemt:

1) prasību noraidīt;

2) Grieķijas Republika atlīdzina Eiropas Kopienu Komisijas tiesāšanās izdevumus;

3) Eiropas Savienības Padome savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.